

ODPORÚČANIA ALIANCIE SEKTOROVÝCH RÁD ZAMERANÉ NA ODBORNÚ PRÍPRAVU KVALIFIKOVANEJ PRACOVNEJ SILY PRE TRH PRÁCE

Odporúčania Aliancie sektorových rád vyplynuli z diskusie na jej zasadnutí v dňoch 8. - 9. 12. 2011, na ktorom sa zúčastnili zástupcovia tripartity a Realizačného tímu Národného projektu Národná sústava povolani. Podpredseda vlády SR a minister práce, sociálnych vecí a rodiny RNDr. Jozef Mihál požiadal realizátorov projektu o predloženie a **identifikáciu najzávažnejších problémov a odporúčaní v súvislosti s odbornou prípravou kvalifikovanej pracovnej sily pre trh práce**. Po odbornej verejnej diskusii je potrebné riešiť danú problematiku vo vzájomnej súčinnosti rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny a rezortu školstva, vedy, výskumu a športu, za účasti profesijných organizácií, zamestnávateľov, zamestnancov, štátnej správy a územnej samosprávy v súlade s integrovanými usmerneniami stratégie Európa 2020.

Na zabezpečenie kvalifikovanej pracovnej sily v súlade s potrebami trhu práce boli navrhnuté nasledovné odporúčania:

A. Odporúčania v oblasti informačných zdrojov

1. Pravidelne zabezpečovať a zverejňovať v masovokomunikačných informačných prostriedkoch prehľadné a relevantné informácie o trhu práce, monitorovať jeho potreby a požiadavky pre všetky cieľové skupiny vstupujúce do rozhodovania žiakov/študentov pripravujúcich sa na povolanie pri výbere školy a konkrétneho učebného alebo študijného odboru.
2. Zaviesť systematické sledovanie uplatniteľnosti absolventov stredných a vysokých škôl podľa jednotlivých škôl (VŠ – fakúlt), učebných a študijných odborov, z hľadiska súladu vykonávaného zamestnania a absolvovaného odboru, ako aj hodnotenia zamestnávateľov o plnení požadovaných vedomostí, zručností a spôsobilostí zamestnanca.
3. Zaviesť prognózovanie potrieb trhu práce z hľadiska kvantifikácie potrieb pracovnej sily zo strany zamestnávateľov zo štatistického zisťovania. Zabezpečiť koherenciu a harmonizáciu údajov o trhu práce v spolupráci MPSVR SR, ÚPSVR, ŠÚ SR, ÚIPŠ a pod. za účelom jednotného systému prezentácie dát a zabezpečenia efektívnych rozhodnutí a opatrení pre trh práce.
4. Identifikovať vybrané učebné a študijné programy, ktorých obsah, rozsah, počty a štruktúru absolventov je potrebné riešiť na celonárodnej – republikovej úrovni z hľadiska zriaďovateľskej pôsobnosti.
5. Zvýšiť profesionalizáciu kariérového poradenstva na základných, stredných a vysokých školách a pre osoby vstupujúce do rozhodovania pri výbere školy (rodičia, výchovní poradcovia a pod.) s dôrazom na aktuálne potreby trhu

práce a uplatniteľnosť absolventov škôl. Obzvlášť sa zamerať na informovanie/vzdelávanie rodičov o aktuálnych požiadavkách a potrebách trhu práce a o potenciáli na uplatniteľnosť absolventov na trhu. Vyvinúť pre kariérových poradcov vhodné nástroje diagnostiky na skúmanie osobnostného potenciálu a poskytujúcich komplexné informácie vo vzťahu odbor štúdia → uplatniteľnosť na trhu práce v konkrétnych povolaniach a zamestnaniach.

6. Zaviesť systém hodnotenia kvality škôl podľa určených merateľných kritérií.
7. Rozvinúť systematickú verejnú popularizáciu povolani a kvalitných škôl pripravujúcich kvalifikovanú pracovnú silu nachádzajúcu uplatnenie na trhu práce, a to formou profesionálnych marketingových kampaní
  - návrh na zapojenie verejnoprávnej televízie,
  - návrh na realizáciu kampaní v štruktúre profesijnej organizácie zastupujúce zamestnávateľov (AZZZ SR, RÚZ, ZMOS), jednotlivé zamestnávateľské zväzy, združenia, komory a pod. a následne konkrétni zamestnávatelia,
  - návrh na legislatívnu transformáciu úloh „Fondu odborného vzdelávania“ v zmysle Zákona 184/2009 Z.z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov (financovaného z príspevkov zamestnávateľov a 2% asignácie daní z príjmov) na „Fond popularizácie odborného vzdelávania a prípravy“.

B. Odporúčania v oblasti usmerňovania vzdelávania

8. Cieľavedome usmerňovať počty prijímaných žiakov/študentov učebných alebo študijných odborov s akceptáciou požiadaviek trhu práce na absolventov, a to aj z dlhodobého hľadiska.
9. Zaviesť rozhodovaciu a schvaľovaciu právomoc samosprávneho kraja pri vydávaní stanovísk k zaradovaniu do siete škôl a školských zariadení v procese vzniku súkromných a cirkevných škôl v príslušnom regióne.
10. Upraviť normatívny spôsob financovania stredných a vysokých škôl:
  - návrh na zavedenie koeficientu zohľadňujúceho uplatniteľnosť absolventov danej školy a príslušného odboru štúdia v praxi ako rozhodujúceho ukazovateľa pre financovanie škôl,
  - návrh na zavedenie koeficientu zohľadňujúceho urgentné potreby trhu práce – chýbajúce povolania,
  - návrh na diferenciaciu normatívu z hľadiska:
    - a) kvantifikácie požiadavky zamestnávateľov na absolventov,
    - b) nad rámec požiadaviek zamestnávateľov.
11. Prehodnotiť uplatňovanie priamej finančnej zainteresovanosti žiakov/študentov na celkových výdavkoch na stredoškolské/vysokoškolské štúdium.
12. Skvalitniť obsah akreditovaných programov ďalšieho vzdelávania:

- návrh na udeľovanie akreditácií pre programy ďalšieho vzdelávania podľa obsahu národných štandardov zamestnaní – požiadaviek zamestnávateľov na kvalifikovanú pracovnú silu z hľadiska uplatniteľnosti na trhu práce,
  - návrh na odstránenie nezrovnalostí v ustanoveniach §§ 8 a 9 Zákona č. 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov a § 45 Zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a to z dôvodu, že akreditačná komisia MŠVVaŠ SR nevydáva akreditácie na vzdelávacie programy, ktoré nie sú priamo zamerané na výkon konkrétnych povolani napr. počítačové zručnosti, pričom Zákon č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti vyžaduje povinnú akreditáciu vzdelávacích programov pri vzdelávaní a príprave pre trh práce pre uchádzačov o zamestnanie a záujemcov o zamestnanie.
13. Zvýšiť flexibilitu stredných odborných škôl v oblasti kvality výučby a súladu s technologickými zmenami na trhu práce (návrh na inšpiráciu podľa švajčiarskeho modelu – posledný ročník 3 mesiace teoretická príprava, 7 mesiacov praktický výcvik u zamestnávateľa)
- v tejto súvislosti je potrebné zaoberať sa konkretizáciou záväzkov zamestnávateľov v rámci umiestňovania žiakov do praktického výcviku, možnej mzdovej náhrady, záväzku ďalej žiaka/absolventa zamestnať po ukončení štúdia.
14. Legislatívne upraviť v príslušných predpisoch transparentné mechanizmy zvýhodnenia zamestnávateľov, ktorí podporujú a spolupracujú so školou, umožňujú praktický výcvik a pod, a to napríklad vo forme daňových úľav a pod.
15. Zaviesť povinné prijímacie pohovory na stredné a vysoké školy v záujme dosiahnutia diferenciácie potenciálu pre jednotlivé učebné a študijné odbory. Stanoviť kritériá pre prijímanie uchádzačov zodpovedajúce požiadavkám učebných/študijných odborov vyplývajúce z potrieb trhu práce (prospech, parametre prijímacích skúšok a pod.).
16. Zaviesť povinné vyučovacie predmety: príprava na povolanie (vyučujúci – profesionálni kariéroví poradcovia) a polytechnická výchova u žiakov 8. a 9. ročníka základných škôl.
17. Zaviesť zvýhodnenie (napr. finančné, motivačné a pod.) pre nedostatkové odbory z pohľadu potrieb trhu práce pre študijné programy pre prípravu zdravotníckych povolani (SŠ a VŠ).

C. Zastrešujúce odporúčania

18. Zvážiť inováciu prijatého memoranda o spolupráci MŠVVaŠ SR a MPSVR SR, prípadne MH SR za účelom zlepšenia úrovne spolupráce a koordinácie odbornej prípravy pre trh práce a zvyšovanie zamestnanosti v SR.

Národná sústava povolání v Slovenskej republike

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia

19. Prehodnotiť činnosť a pôsobnosť Rady vlády SR pre odborné vzdelávanie a prípravu z hľadiska jednotného riešenia problematiky oboch rezortov (práce, sociálnych vecí a rodiny a školstva, vedy, výskumu a športu) pri zosúladovaní odbornej prípravy pre trh práce a politiky zamestnanosti a pod.
20. Uskutočniť harmonizáciu sektorových rád pre odborné vzdelávanie a prípravu (MŠVVaŠ SR) a sektorových rád NSP, doriešiť ich postavenie a financovanie aj po ukončení národného projektu NSP v roku 2012 ako významnú súčasť procesu zosúladovania požiadaviek zamestnávateľov a systému celoživotného vzdelávania. V tomto zmysle pripraviť návrh nového projektu riešenia predmetnej problematiky z prostriedkov ESF, sektorové rady považovať za dominantného účastníka tvorby opisov národných štandardov zamestnaní.
21. Spustiť realizáciu národného projektu Národná sústava kvalifikácií/KOPLAT, ako systémového riešenia prenosu potrieb trhu práce do systému celoživotného vzdelávania.

V Bratislave: 21. decembra 2011

Spracoval: Riešiteľský tím národného projektu NSP

NÁRODNÝ PROJEKT:

Národná sústava povolání v Slovenskej republike

Typ projektu: Neinvestičný

www.esfgov.sk

Termín realizácie projektu: 07/2009 – 06/2012

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia